

**Afdeling bestuursrechtspraak
van de Raad van State**

Postbus 20019
2500 EA 's-GRAVENHAGE

Per fax: 070 – 365 1380

Amsterdam, 30 oktober 2020

Onderwerp: Wnb vergunning 3^e Afvalverbrandingslijn EEW Delfzijl (zaaknummer 202005526); ten behoeve van zitting op 3 november 2020 om 10:30 uur.

Hoogedelgestrenge Heer,

Ten behoeve van de mondelinge behandeling van het namens cliënte ingediende verzoek om voorlopige voorziening stuur ik u bij deze nog de volgende stukken:

1. Notitie milieuneutrale wijziging van de inrichting, welke notitie deel uitmaakt van het besluit van GS van Groningen d.d. 9 november 2012. Dit besluit is heden namens Saubere Luft e.a. aan uw Afdeling toegezonden.

Uit pag. 1 van deze notitie blijkt dat als de calorische waarde van het in de installaties van EEW te verwerken afval afneemt, de maximale warmteproductie die binnen de installatie kan worden behaald, ook afneemt. Deze notitie maakt daarmee inzichtelijk waarom het in 2012 en 2013 voor de verbrandingslijnen 1 en 2 nodig was om meer afval in deze lijnen te verwerken. Voor de goede orde zij daarbij opgemerkt dat, anders dan door Saubere Luft e.a. in hun schrijven van heden wordt gesteld, inzet van verbrandingslijn 3 uiteraard zal leiden tot een hogere warmteproductie.

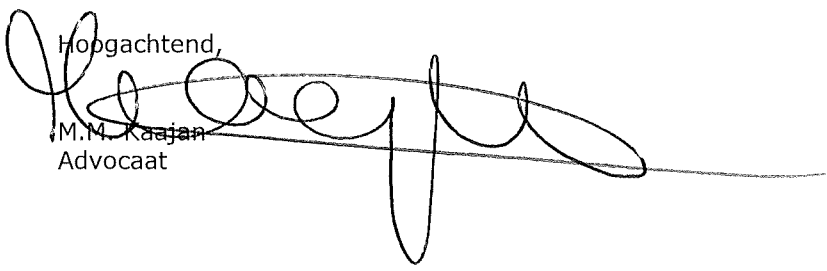
2. Brief Groningen Seaports d.d. 28 oktober 2020,
3. Brief Samenwerkende Bedrijven Eemsdelta d.d. 26 oktober 2020,
4. Notitie Stikstofimpasse, oktober 2019.

Deze drie documenten onderstrepen het belang van het kunnen continueren van de verbrandingslijnen 1, 2 en 3 van EEW, zoals reeds beschreven in het verzoek om voorlopige voorziening en bijbehorend hoger beroepschrift.

Uiteraard ben ik ter zitting gaarne bereid tot het geven van een nadere toelichting op deze stukken. Een afschrift van mijn brief zend ik heden tevens aan mrs. Klootra en Besselink.

Hoogachtend,

M.M. Kaajan
Advocaat





Milieuneutrale wijziging van de inrichting

E.ON Energy from Waste Delfzijl B.V.
Oosterhorn 38
NL – 9936 HD Farmsum

Beschrijf de voorgenomen verandering van de inrichting.

1. Bedrijven van de installatie vanuit een ander punt in het stookdiagram
2. Wijziging maximale verwerkingscapaciteit tot maximaal 336.000 Ton.

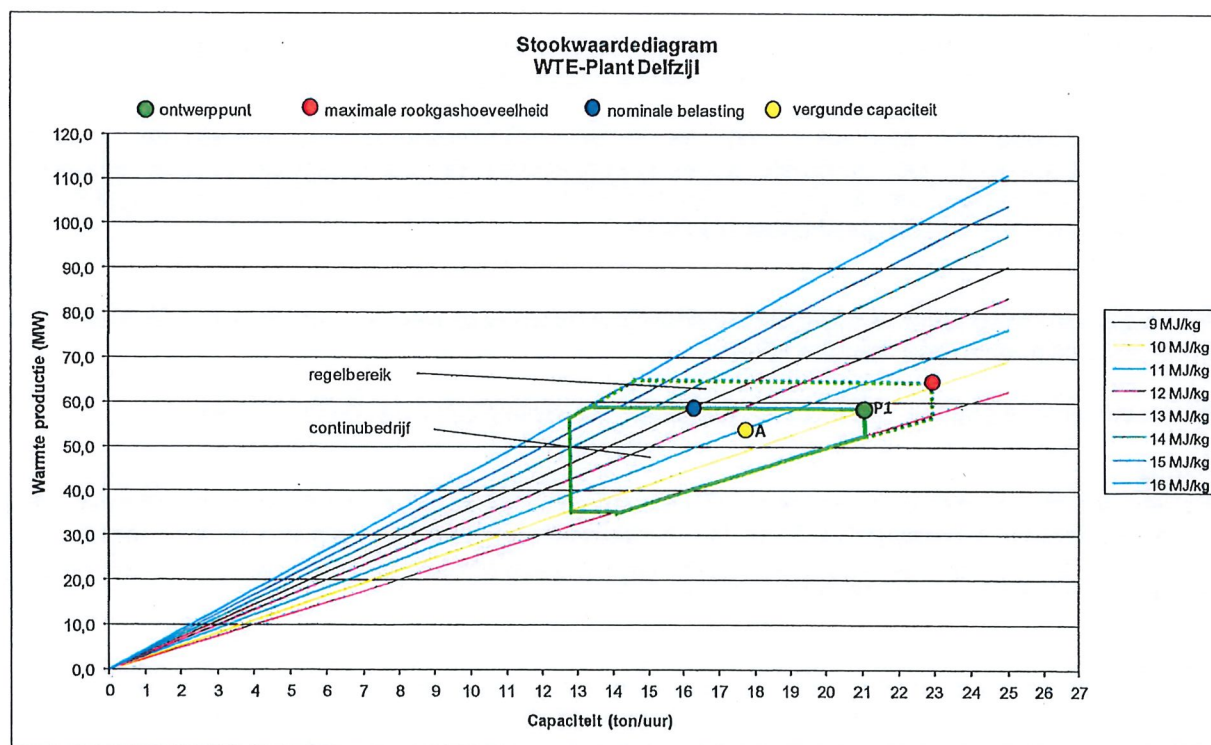
Toelichting:

Ad 1.

EEW Delfzijl wordt geconfronteerd met aanzienlijke veranderingen in de afvalbranche respectievelijk verbrandingsmarkt. Gezien de marktontwikkeling constateren wij een dalende stookwaarde van het aangeboden afval.

In de oprichtingsvergunning van 12 juni 2007 is een verwerkingscapaciteit van 300.000 ton vergund waarbij wordt uitgegaan van een afvalaanbod met een gemiddelde stookwaarde van 11 MJ/kg. Dit betreft punt A, opgenomen in figuur 1, uit het stookdiagram. Het stookdiagram is afkomstig uit de aanvraag om oprichtingsvergunning.

De installatie is ontworpen om afval met verschillende stookwaarden te verbranden. Op die manier kan een zo ruim mogelijk aanbod van afval door EEW Delfzijl worden verwerkt. Uit het stookdiagram blijkt dat afval met een stookwaarde van 8 tot 16 MJ/kg zonder problemen kan worden verwerkt. Desondanks worden er op grond van de vergunde verwerkingscapaciteit beperkingen ervaren. Omdat bij het huidige afvalaanbod EEW Delfzijl niet de volledige thermische capaciteit kan benutten. De gemeten gemiddelde stookwaarde van het huidige afvalaanbod bedraagt 10 MJ/kg. Hierdoor wordt de installatie bij maximale thermische capaciteit bedreven op punt P1 in het stookdiagram.



Figuur 1. Stookdiagram EEW Delfzijl



Ad 2.

Het bedienen van de installatie op een ander punt in het stookdiagram zorgt voor een wijziging van de verwerkingscapaciteit. De verwerkingscapaciteit van de inrichting wordt begrensd door de thermische capaciteit van de installatie, die 128,7 MW bedraagt inclusief 10% regelbereik. Uitgaande van het stookdiagram, 2 verbrandingslijnen, een bedrijfstijd van 8000 uur per lijn en een belasting van 100% (117 MW) bedraagt de nominale capaciteit van de installatie 3.369,6 TJ/jaar.

Op basis van het Bva wordt de nominale capaciteit gedefinieerd als de gezamenlijke verbrandingscapaciteit van de ovens waaruit de verbrandingsinstallatie bestaat, met in achtneming van de verbrandingswaarde van de afvalstoffen, uitgedrukt in de hoeveelheid afvalstoffen die per uur kunnen worden verbrand.

Conform de oprichtingsvergunning is EEW Delfzijl vergund op basis van het aantal te verwerken tonnen en niet op een maximaal te produceren hoeveelheid energie. In de huidige vergunning wordt uitgegaan van een thermische capaciteit 3.300 TJ/jaar. Dit is gerelateerd aan 300.000 ton afval per jaar met een stookwaarde van 11 MJ/kg. Terwijl de installatie is uitgelegd voor 3.369,6 TJ/jaar.

Naast de maximale energetische belasting (y-as in het stookdiagram) geldt er ook een maximale massabelasting (x-as in het diagram). Voor EEW Delfzijl bedraagt de maximale doorzet per lijn 21 ton/uur bij een calorische waarde van 10 MJ/kg. Rekening houdend met een maximaal te verwerken thermische capaciteit van 3.369,6 TJ/jaar betekent dit dat de installatie maximaal 336.960 ton kan verwerken. Bij een stookwaarde lager dan 10 MJ/kg kan de installatie thermisch meer afval verwerken maar dan wordt de doorzet mechanisch beperkt.

Aangezien de stookwaarde van het afval daalt, zal de doorzet stijgen om de energie input in de oven op gelijk niveau te houden. Om een gelijkblijvende maximale thermische capaciteit te behouden verzoekt EEW Delfzijl U de verwerkingscapaciteit te wijzigen naar 336.000 ton per jaar die hoort bij een stookwaarde van 10 MJ/kg.

Beschrijf van welke onderdelen van de vergunning(en) en de daaraan verbonden beperkingen en voorschriften wordt afgeweken en de mate waarin ervan wordt afgeweken

Er wordt 36.000 ton afgeweken van de in de oprichtingsvergunning toegestane maximale verwerkingscapaciteit. De maximale verwerkingscapaciteit is niet specifiek in een voorschrift vastgelegd. Dit staat alleen in de aanvraag in hoofdstuk 1 onder paragraaf 1.1. en in hoofdstuk 6 onder paragraaf 6.1 van de oprichtingsvergunning.

Beschrijf waarom de verandering van de inrichting of de werking daarvan niet leidt tot andere of grotere nadelige gevolgen voor het milieu.

Hieronder wordt ingegaan op de verschillende van toepassing zijnde milieuparameters.

Geluid

De verandering zal niet lijden tot een wijziging van de bedrijfssituatie of tot meer vrachtbewegingen zoals vastgelegd in paragraaf 3.3 van het Akoestisch onderzoek met als kenmerk projectnummer GT110030 d.d. 31 mei 2012. Om die reden zal de geluidsbelasting als gevolg van de gewijzigde situatie op het terrein van EEW Delfzijl niet toenemen.

Hulpstoffen

Per ton laag calorisch afval zijn er minder componenten aanwezig die vragen om een verbruik van extra hulpstoffen. Dit geldt vooral bij natriumbicarbonaat. Bij laag calorisch afval is de concentratie aan chloor en zwavelverbindingen lager. Bij alle rookgasreinigingstappen zal het verbruik aan hulpstoffen niet toenemen. Zie hiervoor tabel 4, vervoersbewegingen



Reststoffen

De totale hoeveelheid reststoffen zal bij lager calorisch afval niet significant wijzigen. Wel zal de verhouding bodemas/vliegas/rookgasreinigingzout wijzigen. Er zal als gevolg van lager calorisch afval meer bodemas en minder vliegas/rookgasreinigingzout vrijkomen. Omdat alle stromen voor 100% nuttig worden toegepast, heeft dit geen nadelige milieueffecten.

Geur

De geplande toename zal niet leiden tot extra geurbelasting omdat alle afval, hulp- en reststoffen in het gebouw worden opgeslagen. Wat betreft geur zijn er dus geen effecten ten opzichte van de huidige situatie te verwachten.

Energieproductie

Door de beoogde verandering vindt er vrijwel geen verandering in de energieproductie plaats. Zowel de input als de output aan energie blijft nagenoeg gelijk. De energie-input en -output per ton neemt weliswaar af maar niet de totale absolute energie-input of -output. Vanwege de hoge energie-efficiëntie heeft de installatie de R1-status. Dit betekent dat de installatie een dusdanig hoge energie-efficiëntie heeft dat sprake is van nuttige toepassing van het verwerkte afval als brandstof.

Afgasvolume

In de aanvraag om oprichtingsvergunning staat in paragraaf 6.1 dat de gezamenlijke maximale rookgasstroom voor de twee lijnen ongeveer 270.000 Nm³/h bedragen. Dit is de theoretisch verwachte waarde voor realisatie van de installatie. Uit de praktijk blijkt het debiet veel lager is, gebaseerd op de meetgegevens uit 2012 bedraagt dit voor twee lijnen gezamenlijk maximaal 230.000 Nm³/h.

Omdat de maximale energieproductie per lijn nagenoeg constant wordt gehouden, zal ook het afgasvolume vrijwel niet wijzigen. Ook kan worden gesteld dat voor het verbranden van lager calorisch afval per ton minder lucht moet worden ingenomen en dat ook per ton minder afgas ontstaat. Aangezien in de huidige situatie de installatie al op vollast wordt bedreven en dat in het voorstel van EEW Delfzijl ook zo zal zijn, kan worden gesteld dat de hoeveelheid afgas niet zal toenemen.

Afgasconcentratie

De afgasconcentratie zal gelijk blijven omdat de rookgasreiniging van de installatie wordt aangestuurd op basis van emissieconcentraties in het afgas. De aanwezigheid van componenten in het afgas zoals HCl, NO_x en SO₂ zal niet toe- of afnemen bij een gelijk ingestelde rookgasreinigingsinstallatie.

Jaarvracht (lucht emissies)

Omdat het afgasvolume en de concentraties niet toenemen, zal ook de jaarvracht niet toenemen.

Invloed op de omgeving

Op 11 oktober 2012 heeft EEW Delfzijl van de provincie Groningen per email de beoordeling ontvangen van de op 2 oktober 2012 ingediende concept aanvraag 'Milieuneutrale wijziging van de inrichting'. Uit de beoordeling blijkt de aanvraag dient te worden aangevuld met een onderzoek naar de invloed op de omgeving.

De vraag luidt:

De voorgenomen uitbreiding van de verwerkingscapaciteit van het bedrijf EO.N dient ten aanzien van de luchtemissies, naast de concentratie in de schoorsteen en de uitgestoten hoeveelheid, ook te worden getoetst qua effecten op de omgeving.

EEW Delfzijl heeft het adviesbureau Arcadis gevraagd om deze beoordeling uit te voeren. In week 44 wordt het onderzoek gerapporteerd en ingediend.



Water

Vanwege het afvalwatervrije principe van het ontwerp van de installatie zal er geen effect op het wateraspect zijn.

Bodem

De toename aan afvaldoorzet zal niet leiden tot een hogere bodembelasting.

Installatie-wijziging

Benadrukt moet worden dat voor de gevraagde aanpassing geen enkele technische aanpassing aan de huidige installatie noodzakelijk is.

Beschrijf waarom het maken van een milieueffectrapport als bedoeld in hoofdstuk 7 van de Wet milieubeheer niet verplicht is.

In het besluit milieueffectrapportage is in Onderdeel C 18.4 een tabel opgenomen met daarin de wijzigingen die leiden tot de verplichting voor het opstellen van een mer. In kolom 1 van de bedoelde tabel gaat het om een oprichting, wijziging of uitbreiding van een installatie. Met betrekking tot het huidige verzoek vindt er geen aanpassing van de installatie plaats, de enige wijziging is dat de installatie zal worden bedreven vanuit een ander punt in het stookdiagram. Het stookdiagram van de installatie verandert hierbij niet. Er is dus geen sprake van het 'oprichten, wijzigen of uitbreiden van een installatie'. Naar onze mening is het opstellen van een mer daarom niet verplicht.

Beschrijf waarom de verandering niet leidt tot een andere inrichting dan waarvoor eerder een vergunning is verleend.

Er is geen sprake van de inzet van andere verwerkingsstappen. Aard en omvang van de hoofdactiviteiten veranderen niet. Voor de uitbreiding van de verwerkingscapaciteit wordt gebruik gemaakt van de al aanwezige en al vergunde installaties.



Ondertekening aanvraag

De ondergetekende verklaart hiermee dat de aanvraag en de daarbij behorende stukken naar waarheid te hebben opgesteld.

Datum: _____

Naam: Horst Bieber

Handtekening: _____

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Bieber', written over a horizontal line.

Naam: Cor Meijer

Handtekening: _____

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'Meijer', written over a horizontal line.

224000



Ons kenmerk: 2020.01958
 Onderwerp: Belang van EEW voor de ambitie van
 het chemiecluster Delfzijl

EEW Energy from Waste BV
 T.a.v. de directie
 Oosterhorn 38
 9936 HD FARMSUM

Projectnr: -

Bijlage(n): 1
 Uw brief d.d.: -
 Uw kenmerk: -

Delfzijl, 28 oktober 2020

Geachte directie,

Het vernietigen van de Wet Natuurbeschermingsvergunning van EEW zal een direct zwaar negatief gevolg hebben voor de emissies van CO₂ en stikstof in het vergroende chemiecluster Delfzijl. Met deze brief wil Groningen Seaports aangeven wat het belang is van EEW voor de ambitie en vergroening van het chemiecluster Delfzijl. Het staat u dan ook vrij om deze brief te delen met derden in het kader van uw beroep voor de Raad van State.

De chemische industrie is een energie-intensieve industrie. De bedrijven binnen het chemiecluster Delfzijl zijn hierop geen uitzondering. Veel chemiebedrijven in Delfzijl hadden tot ruim een decennia terug een eigen stoomketel voor de opwekking van stoom. In 2009 heeft Groningen Seaports een start gemaakt met het aanleggen van een stoominfrastructuur. Deze stoominfrastructuur verbindt EEW met de omliggende bedrijven en stelt de bedrijven in staat om duurzaam opgewekte stoom in te nemen. In 2017 heeft Groningen Seaports de stoominfrastructuur verder uitgebreid door het aanleggen van een biostoomleiding tussen de energiecentrale van Eneco Bio Golden Raand en het Chemie Park Delfzijl. In 2019 heeft Groningen Seaports ook EEW aangesloten op deze biostoomleiding. In Bijlage 1 zijn de door Groningen Seaports ontwikkelde stoomnetwerken weergegeven. Door het aansluiten van biostoomproducenten EEW en Eneco op het bestaande stoomnetwerk van het Chemie Park Delfzijl is het aardgasverbruik met bijbehorende CO₂-emissies significant teruggedrongen. In combinatie met de energie-efficiëntie maatregelen zijn de absolute CO₂-emissies ten opzichte van 1990 hiermee teruggedrongen met 26% in 2019.

Rechtstreeks resultaat van het aanleggen van de stoominfrastructuur door Groningen Seaports is dat de meeste (chemie)bedrijven binnen het chemiecluster Delfzijl geen aardgas meer inzetten voor de opwekking van stoom voor hun processen. Groningen Seaports stimuleert hiermee ketenintegratie op weg naar het meest groene chemiecluster in Europa. Zo speelt het chemiecluster een toonaangevende rol in de vergroening van de chemie en energietransitie. Daarmee werkt het chemiecluster ook hard aan een fossielvrije toekomst. Indien één van de centrale stoomproducenten zou moeten sluiten, betekent dit dat een groot deel van de huidige afnemers van stoom hun eigen stoom moeten gaan produceren. Dit zal leiden tot een enorme toename van het gasverbruik voor het cluster als geheel, met bijbehorende CO₂ en NO_x emissies.

Port Authority Delfzijl/Eemshaven
 Handelskade Oost 1 • P.O. Box 20004 • 9930 PA Delfzijl • The Netherlands
 Portnummer: 1001

phone +31 (0)596 64 04 00 • fax +31 (0)596 63 04 64 • info@groningen-seaports.com • www.groningen-seaports.com
 ABN-AMRO Bank 57.16.20.604 • IBAN: NL 10 ABNA 0571.6206.04 • BIC: ABNANL2A
 Rabobank 30.63.73.025 • IBAN: NL 85 RABO 0306.3730.25 • BIC: RABONL2U • V.A.T. nr. NL 85 28 93 048 B 01 • KvK nr. 58141057



Op 26 mei 2020 heeft de Industrietafel Noord-Nederland het voortgangsrapport aangeboden aan Minister Wiebes. In het voortgangsrapport roept de Industrietafel Noord-Nederland op om ruimte te maken voor innovatie om te komen tot nieuwe technologie, nieuwe combinaties en inpassingen van bestaande technologieën, compleet nieuwe productieprocessen en opschaling van dit alles om concurrerend kostenefficiënt te zijn. Hiervoor is maatwerk gewenst. De Noord-Nederlandse industrie heeft de ambitie uitgesproken om over te willen stappen naar andere vormen van energie waarbij warmte-uitkoppeling met stoomproducenten en het overschakelen naar full-electric oplossingen belangrijke elementen zijn.

Juist in de komende periode speelt warmte-uitkoppeling vanuit de installatie van EEW een belangrijke rol in het waarmaken van de regionale ambities zoals verwoord in het voortgangsrapport van de Industrietafel Noord-Nederland. Deze is terug te vinden op <https://www.groningen-seaports.com/wp-content/uploads/Voortgang-Regioplannen-2017-2019-2030-Industrietafel-Noord-Nederland-mei-2020.pdf>

Het is om deze reden dat Groningen Seaports een klemmend beroep doet op de Raad van State om in haar oordeel niet alleen te kijken naar de juridische geldigheid van verleende vergunningen, maar ook het bredere plaatje van de maatschappelijke uitdagingen in Noord-Nederland in ogenschouw te nemen.

Met vriendelijke groet,

GRONINGEN SEAPORTS N.V.

Cas König
CEO Groningen Seaports
voorzitter van de Industrietafel Noord-Nederland

Bijlage 1. Overzicht stoomnetwerk chemiecluster Delfzijl



PROVINCIE GRONINGEN

T.a.v. Statengriffie, Statenleden

26 oktober 2020

Kenmerk : SBE/20-32

Betreft : Stikstofimpasse en GRAS

Geachte leden van Provinciale Staten Groningen,

Wij vragen uw aandacht voor het volgende. Na bijna 1 ½ jaar ligt er nog steeds geen oplossing voor het doorbreken van de stikstofimpasse in Nederland. Ook de reactie van minister Schouten op het advies van de commissie Remkes, die vorige week naar de Tweede Kamer is verzonden, biedt geen oplossingen voor de industrie. **Dit betekent dat een kleine 3 miljard euro aan investeringen in de Eemsdelta en daarmee 1.300 banen niet gerealiseerd worden.** Daarnaast leven bestaande bedrijven met het verstrijken van de maanden met onzekerheid over hun vergunde positie. Dit is een aanslag op het vestigingsklimaat in de Eemsdelta en daarmee de economie in het Noorden. In deze brief zetten wij de situatie uiteen.

Uitspraak Raad van State

Als gevolg van de uitspraak van de Raad van State worden **nieuwe projecten van de industrie eigenlijk niet meer vergund**. Dat betekent dat (buitenlandse) investeerders niet kunnen starten met de bouw van installaties die veel duurzamer produceren dan concurrenten en daarbij ook onderdeel uitmaken van de energie- en grondstoffentransitie. Daardoor staat een rem op het halen van de klimaatdoelen en de uitwerking van de visie naar een circulaire industrie in de Eemsdelta. Daarnaast worden de **vergunningen van gevestigde bedrijven onder aanvoering van de MOB aangevochten**. Dit ondermijnt niet alleen de rechtspositie van de bedrijven maar is vaak ook een stap naar oudere minder duurzame installaties. Concreet voorbeeld is de dreigende stillegging van een stoomproducent in Delfzijl hetgeen leidt tot een extra NOx Emissie van 14,1 Ton, 176 miljoen Nm³ extra aardgasgebruik en een equivalent van 13.000 huishoudens meer CO₂.

Technologische ontwikkeling

Vanaf 1990 heeft de Industrie in Noord-Nederland de NOx emissies met maar liefst 71% teruggedrongen. Deze enorme afname is een logisch gevolg van de wettelijke verplichting om de best beschikbare technieken toe te passen (BBT). De absolute afname van de emissies in de Eemsdelta is gerealiseerd tegen een achtergrond van groei. Per ton product is zelfs **een daling van 82% gerealiseerd**. Door de verplichting van BBT en de uitvoering van de plannen voor het klimaatakkoord zullen door nieuwe investeringen de emissies verder dalen. **Er is dus ontwikkeling nodig om minder NOx uit te stoten**. De industrie schept daarmee op de lange termijn haar eigen ontwikkelruimte. Maar daarvoor is nu eerst wel een hele kleine ontwikkelruimte nodig.

Geringe ruimte nodig

Door de steeds verdergaande technologische ontwikkeling heeft de industrie in de Eemsdelta maar weinig ontwikkelruimte nodig. Met **slechts 1 mol/ha/jaar** in de dichtstbijzijnde natuurgebieden kunnen de grootste projecten die nu in de wacht staan al gerealiseerd worden. Deze ogenschijnlijk kleine ontwikkelruimte biedt ruimte voor grote ontwikkelingen die meer dan 1.000 personen werk bieden. Daarvoor is het wel nodig dat het **extern salderen vastgelegd wordt in de Groningse beleidsregels**. Van een "grootschalige opkoop van veehouderijen" zal trouwens geen sprake zijn want de te salderen deposities zijn simpelweg te klein. Voor alle industrieclusters in geheel Nederland zouden 10 tot 12 veehouderijen al voldoende ontwikkelruimte bieden om alle huidige initiatieven te realiseren. Er zijn voldoende veehouders die hun bedrijven actief aanbieden en met **eenvoudige, landelijke regelgeving** kan toebedeling van de ontstane ruimte beschikbaar worden gesteld aan de meerdere initiatieven.

Dringend oplossing nodig

Juist in de huidige tijd met grote onzekerheden geven nieuwe investeringen de nodige impulsen aan de Noordelijke economie. Maar zonder zicht op een oplossing op korte termijn dreigen miljarden aan investeringen naar het buitenland te verdwijnen en daarmee ook de (duurzame) werkgelegenheid. Ondanks deze urgentie wordt in de wetsvoorstellen, het rapport van de commissie Remkes als ook in de politieke discussie vrijwel niets over de industrie geschreven dan wel gezegd. Wij vragen u de situatie in de Eemsdelta in uw discussies onder de aandacht te brengen. Deze brief biedt daarvoor concrete aanknopingspunten. Het spreekt voor zich dat wij, indien gewenst, de punten graag toelichten.

Met vriendelijke groet,

Samenwerkende Bedrijven Eemsdelta,

Frans Alting

DIRECTEUR

Stikstof impasse: Spaak in het wiel van economie, circulariteit en energietransitie.

Samevatting

- 1^e Rapport Adviescollege Stikstofproblematiek biedt geen oplossingen.
- Nieuwe en bestaande investeringen vallen weg. Vertrouwen van investeerders verdwijnt hetgeen kan bijdragen aan ontstaan recessie.
- Acquisitie van nieuwe duurzame bedrijven dreigt stil te vallen. Duurzaamheidsambities op de tocht.
- In de Eemsdelta staat inmiddels al € 600 miljoen (450 fte) on hold. Daarnaast dreigt de stillegging van bestaande investeringen die onder PAS toegelaten zijn. Totale schade zal miljard overschrijden.
- Dit heeft grote negatieve gevolgen voor economie maar ook milieu en ecologie op de korte en lange termijn.
- De stikstofimpasse is een rem op het halen van de klimaatdoelstellingen. Projecten die CO₂ emissies reduceren vinden geen doorgang.
- Industrie zorgt voor 1,6% van de totale emissies (NO_x en NH₃ tezamen) die in natuurgebieden terecht komen. Gevolgen van de ontstane impasse voor de industrie zijn buiten elke proportie. Ook projecten die NO_x reduceren worden niet uitgevoerd
- Concreet voorbeeld is de dreigende stillegging van EEW hetgeen leidt tot een extra NO_x Emissie van 14,1 Ton, 176 miljoen Nm³ extra aardgasgebruik en een equivalent van 13.000 huishoudens minder CO₂. De op het PAS gebaseerde vergunning Wet natuurbescherming is op 3 oktober j.l. zonder zitting vernietigd.
- Oplossing voor oud probleem ligt niet bij tegenhouden nieuwe initiatieven met huidige BBT. Sectoren moeten emissies bij oude bronnen reduceren proportioneel naar emissies en besparingspotentieel. Leg verbinding met de klimaatdoelstellingen. Vergun initiatieven die leiden tot lagere emissies en bijdragen aan klimaat doelstellingen. Waardeer BBT-initiatieven en leg geen beperkingen op aan saldering binnen en tussen bedrijven die aan BBT voldoen.

Stikstof impasse: Spaak in het wiel van economie, circulariteit en energietransitie.

Stikstof: fatale duw naar een al dreigende recessie?

Onlangs heeft het Adviescollege Stikstofproblematiek haar advies uitgebracht over oplossingsrichtingen die de impasse, zoals die is ontstaan door het buiten werking stellen van het PAS, te doorbreken. Helaas moeten wij vaststellen dat het eerste voorstel van het college geen oplossingen biedt voor de urgente problemen die zijn ontstaan in de Eemsdelta.

Op dit moment zijn in de Eemsdelta grote problemen met nieuwe investeringen en enkele bestaande investeringen die op grond van het PAS toegestaan werden. Deze problemen zijn al enorm, maar niettemin slechts de 'camel nose' van veel grotere problemen. Op dit moment verdwijnt het vertrouwen van investeerders in rap tempo. Hierdoor vallen investeringen waaraan jaren gewerkt is weg. Recent is als gevolg van de PAS impasse een investering van 300+ m€ in de Eemsdelta voor onbepaalde tijd uitgesteld. Een tweede grote investering dreigt te vervallen als gevolg van de stikstofproblematiek dreigende beperkingen voor saldering. Onder de slachtoffers zijn bedrijven die zich richten op recycling en energiebesparing – activiteiten die juist noodzakelijk zijn voor het bereiken van duurzaamheidsdoelstellingen. Banken en investeerders verliezen ook het vertrouwen. Het zal jaren duren voordat dat vertrouwen terug is en een nieuwe portefeuille met (groene) investeringen is opgebouwd. Momenteel ontwikkelt zich daardoor een economische schade die zich pas op termijn laat becijferen. Het oplopen van die schade moet zo snel mogelijk worden beperkt door de juiste keuzes te maken.

Vanzelfsprekend wil de industrie in de Eemsdelta haar bijdrage leveren in het reduceren van NOx emissies. Wij hebben het Adviescollege, de ministeries en het Kabinet een beeld gegeven van de situatie in de Eemsdelta. Daarnaast hebben wij het Adviescollege op hoofdlijnen geadviseerd over noodzakelijke maatregelen. Met deze notie geven wij u aan de hand van een praktijkvoorbeeld van de maatschappelijke, ecologische en economische schade die zich ontvouwt. Daarnaast delen wij onze visie en ideeën over oplossingen met U. Wij vertrouwen erop dat deze informatie en ideeën worden meegenomen in uw overwegingen bij de verdere besluitvorming. Voor vragen staan wij vanzelfsprekend tot uw beschikking.

Samenwerking en samenhang in clusters

De bedrijven in de Eemsdelta hebben in de Industrie Agenda Eemsdelta en daarna aan de Industrietafel Noord-Nederland een ambitieuze bijdrage geleverd voor het klimaatakkoord. De uitvoering van dit plan moet uiteindelijk resulteren in een industrieel complex dat meer CO₂ als grondstof gebruikt dan uitstoot en de overstap maakt van fossiele naar duurzame grondstoffen. Zowel de minister van EZK alsook andere regionale tafels zien de rapportage en voortgang van de Industrietafel Noord-Nederland als een "best practice". De uitvoering van de plannen is ondertussen in volle gang. De levering van duurzame energie aan de industrie is één van de oplossingsrichtingen om de doelstellingen voor 2030 en 2050 te behalen.

Kenmerkend en noodzakelijk voor een duurzaam industrieel chemisch cluster is de verregaande verknoping en vervlechting van proces- en energiestromen waardoor een uiterst efficiënte en duurzame productie ontstaat. De eindproducten of bijproducten van het ene bedrijf of proces, dienen als grondstof voor een ander. Ook energiestromen worden uitgewisseld. De vervlechting van de processen heeft ook een verregaande onderlinge afhankelijkheid tot gevolg.

De chemische industrie is, ook na verduurzaming, een energie intensieve industrie. De bedrijven binnen het chemiecluster Delfzijl zijn hierop geen uitzondering. Veel chemiebedrijven in Delfzijl hadden tot een decennia terug een eigen stoomketel voor de opwekking van stoom. In 2009 heeft Groningen Seaports een start gemaakt met het aanleggen van stoominfrastructuur. Deze stoominfrastructuur verbond EEW met de omliggende bedrijven en stelde de chemische bedrijven in staat om duurzaam opgewekte stoom in te nemen. In 2017 heeft Groningen Seaports de stoominfrastructuur verder uitgebreid door het aanleggen van een stoomleiding tussen de energiecentrale van Eneco Bio Golden Raand en het ChemiePark Delfzijl. In 2019 heeft Groningen Seaports ook EEW aangesloten op deze biostoomleiding. In Figuur 1 zijn de door Groningen Seaports ontwikkelde utiliteiten infrastructuur weergegeven. Groningen Seaports stimuleert hiermee ketenintegratie op weg naar het meest groene chemiecluster in Europa. Zo speelt het chemiecluster een toonaangevende rol in de vergroening van de chemie en energietransitie. Daarmee werkt het chemiecluster hard aan een toekomst zonder gebruik van fossiele brandstof.



Figuur 1. Utiliteiten infrastructuur chemiecluster Delfzijl

Industriecluster in transitie: 176 miljoen Nm³ minder aardgas, equivalent 13.000 huishoudens minder CO₂, 14,1 ton minder NO_x

De oplossing voor de klimaatproblematiek ligt in een volledig circulaire economie in 2050. Het bereiken van dit doel is een lange weg, vergt veel nieuwe en nu nog onbekende technologie. Veel van die nieuwe ontwikkelingen staan ook centraal in felle maatschappelijke discussies waardoor de kans bestaat dat kansrijke routes bij voorbaat uitgesloten worden. In onze visie bereiken we de doelen in 2050 alleen door juist **niet uit te sluiten maar te verbinden**. Daarmee moeten we mogelijke oplossingen de kans geven verder te ontwikkelen en accepteren dat de transitie niet van vandaag op morgen geregeld is.

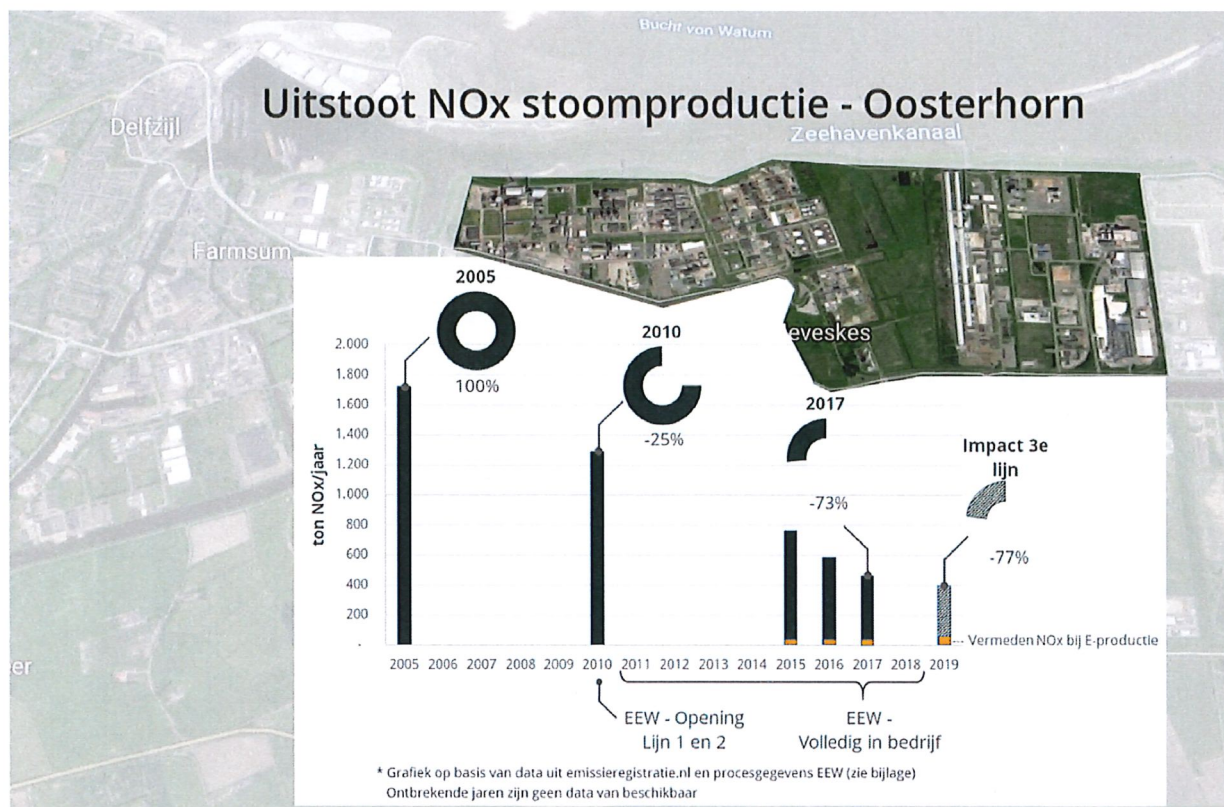
In een circulaire economie bestaat geen afval, wordt geen koolstof (C) verbrand maar gebruikt als waardevolle grondstof.

De ontwikkeling van bijvoorbeeld Waste2Chemicals (ook in de Eemsdelta) is daarop gericht. We kunnen onze ogen echter niet sluiten voor het feit dat op dit moment en de komende decennia nog heel veel afval zal vrijkomen. Het in de praktijk beste alternatief is op dit moment nog voor een belangrijk deel het te verbranden als besparing van primaire brandstof en deels als kringloopsluiting, immers het alternatief vuilstort in Nederland of in omliggende landen biedt in het geheel geen perspectief (en wel emissies).

EEW in Delfzijl is het meest innovatieve bedrijf in Europa en het beste voorbeeld van duurzame energie-opwekking uit restafval. Natuurlijk is het een bedrijf waarin BBT (Best Beschikbare Techniek) het uitgangspunt is. Daar bovenop heeft EEW ook invulling gegeven aan de zgn. ecologische plus, waarin met de stichting Natuur en Milieu is gekeken naar aanvullende reducerende maatregelen die uiteindelijk zijn geïmplementeerd.

EEW levert met naast elektriciteit ook groene stoom voor de bedrijven binnen het chemiecluster Delfzijl. De levering van deze groene stoom **vermindert het gasgebruik met 176 miljoen Nm³ aardgas per jaar**. De **CO₂ emissies van het Chemiepark zijn daardoor gedaald met een equivalent van 13.000 huishoudens**. In 2017 heeft EEW 143 GWh duurzame elektriciteit geproduceerd. Door de voorrangsprioriteit van duurzame energie wordt hierdoor elders de productie vanuit fossiele centrales verminderd, waardoor er in het elektriciteitsnetwerk **14,1 ton NO_x is bespaard**. Hiermee wordt uitvoering gegeven aan de ambitie van de regio om koploper te zijn in de energietransitie.

In Figuur 2 wordt de afname van de NO_x emissie in het gebied weergegeven.



Figuur 2. Uitstoot NO_x stoomproductie Oosterhorn

Stikstof impasse leidt tot veel extra emissies en rem op innovatie

De Vereniging Bürgerinitiative Saubere Luft Ost Friesland en een aantal andere partijen hebben, op grond van het stop zetten van het PAS, bij de rechter aangegeven dat EEW minimaal één lijn en eventueel alle lijnen uit bedrijf moet halen. Indien EEW haar activiteiten (gedeeltelijk) moet stopzetten heeft dit rechtstreekse consequenties voor de stoomlevering aan de omliggende industrie. Met 3 afvalverbrandingslijnen is EEW in staat om 230 ton stoom per uur te leveren. Met 2 afvalverbrandingslijnen kan EEW slechts 150 ton stoom per uur worden geproduceerd. De ontbrekende 80 ton stoom per uur zal dan weer door Delesto moeten worden geproduceerd. Delesto is een gasgestookte energiecentrale zonder DeNOx installatie waardoor de totale NO_x uitstoot uit het gebied als geheel zal toenemen. Indien EEW alle verbrandingslijnen zal moeten stilleggen betekent dit dat een aantal bedrijven voor hun stoomvraag deels zullen terugvallen op verouderde stoomketels zonder DeNOx installatie en op dieselgestookte stoomgeneratoren. Dit zal leiden tot een ongewenste toename van de CO₂ en NO_x emissie, terug naar het niveau van 2010 (figuur 2).

Indien EEW gedwongen wordt (een deel) van haar activiteiten te stoppen, zal zij ook minder afval kunnen verwerken. Dit zorgt nationaal en internationaal voor congestie in de keten waarbij de stort van afval als enige alternatief geldt. Maar ook verdere mogelijkheden voor innovatie zoals bijvoorbeeld het verwerken van rioolslib van de Waterschappen en de winning van de waardevolle nutriënten (kunstmest) uit dit slib verdwijnen uit beeld. Dit is een forse stap achteruit voor de Eemsdelta, Nederland en Europa.

Voorstellen en oplossingsrichtingen

In onze visie is er geen oplossing voor de huidige impasse zonder de reductie van *bestaande* emissies bij daarvoor in aanmerking komende bronnen. De industrie in Nederland draagt 1,6% bij aan de stikstof emissies die in natuurgebieden terecht komen. De industrie emitteert vrijwel geen NH_3 (= de grootste oorzaak van deposities in natuurgebieden) De industrie in de Eemsdelta draagt voor 0,5% bij aan de NO_x emissies in de provincie Groningen. Het oplossingspotentieel van de industrie als geheel en Groningens industrie in het bijzonder is marginaal in vergelijking met de dominante De industrie in de Eemsdelta zal niettemin een verdere bijdrage leveren aan het reduceren van de emissies. Nieuw beleid zal ten minste de volgende componenten moeten bevatten.

- Het nieuwe toelatingssysteem zal gebaseerd moeten zijn op wettelijk handhaafbare verplichtingen tot het beperken van de stikstofemissies per sector en regio waar de depositiebijdragen of het oplossingspotentieel relatief groot zijn.
- Bij de zoektocht naar mogelijke emissiereducties dient synergie met het klimaatbeleid te worden gezocht (de vermindering van broeikasgassen gaat vaak samen met de vermindering van andere emissies, zoals ammoniak en NO_x)
- Houdt rekening met relatieve depositiebijdragen, het besparingspotentieel en het duurzaam ontwikkelingspotentieel per sector. De toepassing van de best beschikbare techniek (BBT) is in de industrie reeds vergaand doorgevoerd op grond van Europese richtlijnen en de Wabo.
- Vergun bedrijven die voldoen aan BBT (Best beschikbare Techniek) zonder beperkingen t.a.v. in- of extern salderen (met andere bedrijven die aan BBT voldoen). Salderen kan pas worden toegestaan als aan BBT wordt voldaan.
- De veeteelt heeft zich tot een industriële tak ontwikkeld. In het verlengde daarvan dient haar afval – in dit geval mest – op industriële schaal te worden verwerkt. Het uitrijden van mest is geen BBT. De verwerkende industrie is in staat een bijdrage aan de oplossing te leveren, bijvoorbeeld met vergisting of superkritische watervergassing.
- Zorg voor goed beheer van de natuurgebieden. Uit de diverse uitspraken blijkt dat het benodigde instandhoudings- en herstelbeheer niet altijd uitgevoerd wordt. Zonder goed beheer wordt geen goede natuurkwaliteit bereikt, ook niet bij dalende deposities. Zonder goed natuurkwaliteit ontstaat geen ontwikkelingsruimte voor nieuwe initiatieven.
- De overheid dient zich minder bepalend en veel meer faciliterend naar vergunning aanvragers op te stellen. Het AERIUS systeem is, hoe geavanceerd dat ook is, noodzakelijkerwijs gebaseerd op onzekere aannamen en rekenregels. De betrouwbaarheid van meer cijfers achter de komma neemt alleen maar verder af, evenals de ecologische relevantie. De onzekerheden van modellen moet worden onderkend en het is aan de ecooloog om daar per geval duiding aan te geven. Het eindoordeel van de ecooloog biedt meer wetenschappelijke zekerheid dan de mechanische uitkomst van een rekenmodel.

- Kijk naar omliggende landen. In Duitsland zijn activiteiten die minder deposities veroorzaken dan een drempelwaarde van enkele mol n/ha/j zondermeer vergunbaar. In Nederland kunnen met de laatste aanpassing AERIUS bijdragen vanaf 0,005 mol n/ha/j verhinderen dat een vergunning kan worden verleend. De verschillen in nauwkeurigheid en juridische duiding bedragen een factor 1.000 of meer. Dat is onbegrijpelijk en onacceptabel voor lidstaten die onder dezelfde Habitatrichtlijn vallen. In het hierboven beschreven voorbeeld zijn stikstofdeposities van EEW in Duitsland vergunbaar en in Nederland niet. Duitse appellanten maken gebruik van de strengere Nederlandse toetskaders om bedrijven in Nederland stil te leggen vanwege effecten in Duitsland.
- Tot slot is het van groot belang dat de regionale overheden, belast met de uitvoering en handhaving van de vergunningplicht, zo snel mogelijk de middelen krijgen die passen bij de werklast die ontstaat. Om die werklast in te dammen dienen nationale en regionale regels voor de ADC-toets en salderen uitgewerkt te worden.

Groningen Seaports N.V.

Cas König

Directeur

Samenwerkende Bedrijven Eemdelta

Frans Alting

Directeur